

«Ποῖος σὰς εἶπε —»

«Ἦθελα νὰ σὰς πῶ —»

Αἱ δύο αὐταὶ φράσεις ἐλέχθησαν συγχρόνως.

«Ποῖος σὰς εἶπε» ἐξηκολούθησεν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾳ, «ὅτι ὁ οὐζυγὸς μου θέλει νὰ βοηθήσῃ τὸν Βαρώνον;»

«Αὐτὸ ἴσια ἴσια ἦθελα νὰ σὰς εἰπῶ, κυρία κόρη μου. Εἶνε βέβαιον πῶς θέλει νὰ τὸν βοηθήσῃ, διότι ὁ Ἑβραῖος Σολομών μου ἔδειξε ἕνα γράμμα ἀπὸ τὸν κύριον κόρητα, καὶ εἶδα πῶς τοῦ δίνει 30 τοῖς ἑκατὸ γιὰ τὸν κύριον Βαρώνον.»

«Ἄ ἔτσι; Καλὰ!» εἶπεν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾳ καὶ ἔκαμε κινήσεις τινάς, τὰς ὁποίας ὁ γέροντς ἐξέλαβεν ὡς εὐνοϊκὰς ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐκεῖνη δὲν ἐσκέπτετο πλέον καθόλου περὶ τοῦ γέροντος, ὅστις ἐξήτει βοήθειαν ὡς ἐπαίτης ἀντὶ νὰ ἀπαίτῃ. Ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾳ ἐσκέπτετο μόνον διὰ τὸν αὐτὸν της, καὶ ἡ φιλαργυρία της, ὁ ἐγωισμὸς της, ἔφερον εἰς ἀναστάσεις τὴν ψυχὴν της.

«Καλὰ. Θὰ προσπαθῶ νὰ κάμω ὅτι εἶνε δυνατόν, κύριε Σπρίτ —» εἶπεν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾳ ἐγερθεῖσα ἀπὸ τὴν καθήκλιαν καὶ προλαμβάνουσα πᾶσαν περαιτέρω ὁμιλίαν τοῦ γέροντος. «Θὰ σὰς εἰδοποιήσω. Ἀλλ' αὐτὸ εἶνε βέβαιον, ὅτι, ἂν ὁ οὐζυγὸς μου πραγματικῶς ἐγγυήθῃ δι' αὐτὴν τὴν υπόθεσιν — δὲν ἔχει καθόλου σκοπὸν νὰ πληρώσῃ ὅλα τὰ χρεῖα τοῦ Βαρώνου.»

Ὁ γέροντς ἀλὺν ἐσκυφάλισεν καὶ ἤρχισε νὰ στρέφῃ τὸν πῖλόν του μεταξὺ τῶν χειρῶν του, ἀμνηστῶν τὴν νὰ ἀπάντησῃ.

«Σὰς παρακαλῶ θερμῶς, κυρία κόρη μου — ἰδέτε μήπως εἰμπορέσω νὰ λάβω τοῦλάχιστον κατὰ τι περισσότερον. Εἶμαι φτωχὸς ἐργάτης, καὶ εἶνε ἁμαρτία νὰ χάσω περισσότερα.»

«Καλὰ. Σὰς εἶπα ὅτι θὰ πράξω πᾶν ὅ,τι εἶνε δυνατόν,» ἀπήντησεν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾳ ἀνυπομονοῦσα καὶ ὑπέδειξεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἀπαλλαχθῇ πλέον αὐτῆς τῆς ἐνοχλήσεως.

Ὁ γέροντς ὑπεκλιδὴ καὶ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου. Ὅτε ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾳ ἐρριψεν ἐν βλέμμα διὰ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν αὐλήν, εἶδε τὸν γέροντα βραδέως πορευόμενον καὶ μαχόμενον πρὸς τὴν ἐκρηγνυμένην βροχήν.

Ὁ γέροντς ἐσταμάτησε, ἐστήριξε μίαν μεγάλην ὀμβρέλλαν παλαιοῦ συρμοῦ πρὸς τὸν τοῖχον ἐνὸς παλαιοῦ οἰκοδομήματος τῆς αὐλῆς καὶ ἐσῆκωσε τὰ κάτω ἄκρα τῶν περισκελιδῶν του, τὴν ὀμβρέλλαν ὅμως δὲν τὴν ἀνοίξε, ἂν καὶ ἡ βροχὴ ἐφέρετο ῥαγδαία. Διατί δὲν τὴν ἀνοίξε; Αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀπασχόλησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν περιέργειαν τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίᾳς. Τώρα μάλιστα ἐνεθυμῶτο πλέον τὰ διατρέξαντα, τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς τοῦ γέροντος, τὴν ἀνθρωπιάν του καὶ τοὺς φόβους του, τὰς θερμὰς παρακλήσεις καὶ ἱκεσίας του.

Ὁ Καϊὺ τὴν ἡμέραν ταύτην ἦλθε μόνον περὶ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος εἰς τὴν ἐπαυλιν, καὶ δι' οὐχὶ λίαν εὐδυμος. Ἡ ἀκατάπαυστος βροχὴ, ἥτις ἔφερε βλάβην εἰς τὰ σπαρτά καὶ εἰς τοὺς καρποὺς, συνάμα δὲ καὶ τὰ πολλὰ καὶ πολυπλοκάτατα χρεῖα τοῦ Βόμστωρφ ἀπασχολοῦν τὸ πνεῦμά του καὶ τὸν ἐνέβαλον εἰς δυσθυμίαν.

Τώρα, μετ' ἀκριβεστέραν ἐξέτασιν, ἤρχισε σχεδὸν ὥσάν νὰ μετανοῇ, διότι ἠκολούθησε πάρα πολὺ ταχέως τὰς ἀγαθὰς ὁρμὰς τῆς καρδίας του. Πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ ἐφαίνετο ὅτι τὸ ἀρχικῶς ὁρισθὲν χρηματικὸν ποσὸν δὲν θὰ ἐξήρκει πρὸς πληρωμὴν τῶν χρεῶν τοῦ Βόμστωρφ.

Ἐκαστὸς ἐκ τῶν πιστωτῶν ἦθελε διὰ τὸν αὐτὸν του νὰ γείνῃ μία ἐξαίρεσις, διὰ νὰ λάβῃ τὸ ὅλον. Εἰς μόνος ἔδεδχη νὰ λάβῃ ἀντὶ τοῦ ὅλου τὸ προσφερόμενον μέρος. Ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ Καϊὺ καὶ τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ γενομένη συνδιαλέξει συνεζητήθη ἐκάστη περίπτωση ἰδιαιτέρως.

«Αὐτὸς ὁ ἀγαθὸς πολίτης καὶ ἐξοχὸς ἀγγειοπλάστης ἔχει τὴν δικαιοτέραν ἀξίωσιν δι' ὅλα τὰ χρήματα» εἶπεν ὁ Βόμστωρφ. «Πιστεύσατέ μου ἐξάδελφε, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μοῦ ἐπροξένησε φοβεράς ἀπηνίας καὶ ἂν τοῦ πληρώσετε ὅλον τὸ χρέος μου, θὰ μοῦ βγάλειτε πολὺ περισσότερα καρφία ἀπὸ τὸ κοῦτελο παρὰ ὅτι νομίζετε. Ἄν δὲν προσπαθῶ νὰ πληρωθῇ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐντελῶς, δὲν εἶμαι ἀξίος τῶν τεσσάρων σανίδων, αἱ ὁποῖαι αὐξάνουν καὶ δι' ἐμὲ εἰς τὰ

δάση, διὰ τὸ ξυλοκρέβατό μου. Οἱ ἄλλοι πιστῶται μοῦ δὲν μοῦ ἔδωσαν περισσότερα ἀπὸ δαα τοὺς προσφέρετε. Αὐτοὺς τοὺς ἄλλους, ἔπρεπε νὰ τοὺς κρεμάσῃ κανεὶς ἀπὸ τ' αὐτὰ καὶ νὰ τοὺς βγάλῃ τὴν καταραμένην ψυχὴ ἀπὸ τὸ στόμα μὲ ἕνα φουσόνι.»

«Πολλὴ φράσι, Βόμστωρφ!» ἀπήντησεν ὁ Καϊὺ. «Ἀλλὰ ἐὰν ἐγὼ δὲν ἀνελάμβανα νὰ πληρώσω τοὺς πιστωτάς σου δὲν θὰ ἐλάβαιναν ἀπολύτως τίποτε. Ἀναγκάζομαι δὲ νὰ σοῦ εἰπῶ: εἶνε ἀπίστευτα, τὰ χρεῖα ὅπου ἔκαμες.»

«Ἔχετε δίκαιον, ἐξάδελφε! Ἀλλὰ μάθετε πρώτον τί θὰ εἴπῃ ἀνάγκη, καὶ τότε βλέπετε! Ὁ Σαῖξπηρος λέγει: ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἄνθρωπος. Καὶ ὁ φρονιμώτερος σφάλλει ἐνίοτε. Πιάνεται κανεὶς ἀπὸ τὰ μαλλιά του διὰ νὰ ζῇ, διότι δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ζῇ μὲ ἀέρα.»

«Καὶ μὲ τόσα χρεῖα, νὰ προγευματίζετε, νὰ πίνετε Μεδὸκ — καὶ καμπανίτην;»

«Καὶ ἐνίοτε νὰ μένω καὶ νηστικός,» ἀπήντησεν ὁ Βόμστωρφ καὶ ἠνωρθώθη μετὰ τινος ὑπερηφανίας. «Τὰς περισσότερας μέρας τρώγω μόνον ἕνα ἢ δυὸ ξηρὰ ψωμάκια — καὶ τίποτε περισσότερο, μὰ τὸ Θεό. Τὸ δὲ κρασί, τὸ πίνω διὰ νὰ πνίγω τὴν ἀπελπισίάν μου, τοὺς πόνους, — τὴν ἐλαιν — —»

Ὁ Βόμστωρφ κατέπιε τὰς τελευταίας συλλαβάς, συνέστρεψε μὲ σπασμωδικὴν κίνησιν τὸν μύστακά του καὶ ἔκρουσε μὲ τὸ μαστίγιον τὰ ὑποδήματά του.»

«Ἐδῶ, τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου! Ἐμμένω εἰς οἰουομένην ὁδὸν μοῦ προτείνετε, ἐξάδελφε!» ἐξηκολούθησεν εἰτα μὲ σοβαρὸν ὄψος. «Ἀλλὰ βοηθήσατε αὐτὸν τὸν πτωχὸν ἄνθρωπον, νὰ μὴ χάσῃ τὰ χρήματά του. Μένω αἰώνιος χρεώστης σου καὶ συνηγορῶ κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν ὑπὲρ σοῦ, — ὑπὲρ σοῦ, ὡς ἐνὸς τῶν ἀρίστων ἀνθρώπων.»

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν μετὰ τὸ γεῦμα, κατὰ πρώτην φοράν μετὰ δύο σχεδὸν εβδομάδας, ἔγεινε πάλιν αἰθριὸς ὁ οὐρανός. Ὁ ἥλιος ἔλαμπε καὶ κατήγαγε τὰ πάντα. Ἐν ἐκάστῃ τῶν σταγόνων, τῶν κρεμαμένων ἐπὶ ἀπὸ τῶν κλάδων, ἔλαμπεν ἡ ἀνταύγεια τῆς φαιδότητός του, καὶ ἐπάνω εἰς τὰ καταπράσινα καὶ κάθυγρα φύλλα ἔχεε τὰ χρυσὰ του ρεύματα. Ὡς ἀναγεννηθέντες ἐν τῇ ζωντανῇ χλοερότητι ἐξετεινόντο οἱ λειμῶνες καὶ λεπτότατος τις ἀτμὸς ἀνέβαινεν, ὡς ἀναπνοὴ τῆς ἀναζωογονητικῆς φύσεως.

Ὁ Καϊὺ ἀνέωξε τὰς θύρας τοῦ δωματίου τὰς πρὸς τὸν ἐξώστην καὶ ἀνέπνευσε βαθέως. Ἐλαβε τὰ παιδία εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὰ ἐδώκεν καὶ τὰ ἡσάσθη μετὰ στοργῆς.

«Ἐτοίμασε τὰ μπαούλα, Ἰουλίᾳ —» εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκά του, φαιδρυνθεὶς ὑπὸ τῆς καλλονῆς τῆς φύσεως καὶ ὑπὸ εὐθυμοτέρας διαθέσεως καταλήφθεῖς. «Ἐλὰ μαζὶ μου. Ἄς εἴγωμε μιά φορά ἀπὸ τὸ σπίτι μαζὶ. Ἡ μονοτονία μὲ πιέζει. Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ἴδω ἄλλους ἀνθρώπους καὶ νὰ λάβω νέας ἐντυπώσεις. Καὶ ἄφησε τὰς φροντίδας» ἐξηκολούθησε, μαντεύσας τὰς σκέψεις τῆς γυναίκας του. «Περὶ τῶν χρημάτων δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ φροντίζῃς καὶ νὰ θλίβεσαι. Ἄφησε ὅλας τὰς φροντίδας εἰς ἐμὲ καὶ ἔχε πάντοτε ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐγὼ ξεύρω τί κάνω καὶ τί πρέπει νὰ κάνω.»

Ἐκ τῆς θερμότητος καὶ τοῦ θάρρους τῶν λόγων του πεισθεῖσα καὶ διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τρυφερότητα, ἣν ἔδειξε πρὸς τὰ παιδία, εὐγνώμωνως διατεθεῖσα καὶ συγκινηθεῖσα ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίᾳ ὑπήκουσε προθύμως εἰς τὴν πρότασιν του καὶ εἶπε:

«Ἀφοῦ θέλεις νὰ πάμε, Καϊὺ, πάμε ὅπου θέλεις. Ξεύρεις, ὅτι δὲν μένω εὐχαρίστως μακράν σου, ἔστω καὶ διὰ μίαν ἡμέραν, — καὶ δι' ὀλίγας ὥρας. —»

Οἱ λόγοι τῆς τῆς στιγμῆς ταύτης ἦσαν εἰλικρινεῖς, καὶ ὁ Καϊὺ ὅστις διέκρινε κάλλιστα τὴν προσπεποιημένην καὶ ὑπὸ τοῦ συμφέροντος ὑπαγορευομένην τρυφερότητα ἀπὸ τῶν εἰλικρινῶν αἰσθημάτων, ἐδώκεν τὰς παρειάς αὐτῆς καὶ τὴν ἡσάσθη.

Αὐταὶ εἶναι αἱ ὁάσεις ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμῶν βίῳ, ὅταν μόναι αἱ ἀγαθαὶ ἡμῶν διαθέσεις μᾶς κυριεύωσι καί, ἀποβαλλομένης τῆς νηφαλιότητος, αἱ καρδίαι ἡμῶν ὁμιλῶσιν ἐλευθέρως τὴν ζωντανὴν αὐτῶν γλώσσαν!

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ.

1. ΚΟΜΗΣ ΛΕΩΝ ΝΙΚΟΛΑΙΕΒΙΤΣ ΤΟΛΣΤΟΗΣ, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 273).
2. ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΡΗΠΙΔΙΩΝ, μετὰ ὀκτὼ εἰκόνων (ἐν σελ. 276—278).
3. Η ΜΑΝΤΙΣ. Εἰκὼν ὑπὸ Gabriel Max, (ἐν σελ. 281).